

SEZGİN BAŞ

**TÜRK ANAYASA
HUKUKUNDA YASAMA
İŞLEMLERİ TEORİSİ
VE PARLAMENTO
KARARLARI**

onikilevha
KURUMSAL YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
ÖRNEKLER LİSTESİ	XIII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM YASAMA İŞLEMLERİ TEORİSİ

I. YASAMA FONKSİYONU.....	3
A. YASAMA ORGANI VE FONKSİYONU.....	3
B. TÜRK ANAYASA HUKUKU AÇISINDAN YASAMA FONKSİYONU VE YASAMA YETKİSİNİN TANIMI VE NİTELİĞİ.....	11
II. YASAMA İŞLEMİNİN TANIMI.....	19
A. İŞLEMİN YASAMA ORGANI TARAFINDAN YAPILMASI	21
B. İŞLEMİN YASAMA GÖREV VE YETKİSİYLE İLGİLİ OLMASI.....	22
C. YASAMA ORGANININ İRADE AÇIKLAMASINDA BULUNMASI.....	25
D. İŞLEMİN HUKUKİ SONUÇ DOĞURMASI	26

III. YASAMA İŞLEMLERİNİN DİĞER İŞLEMLERDEN AYRILMASI.....	28
A. YASAMA İŞLEMİ - YARGI İŞLEMİ AYRIMI.....	28
B. YASAMA İŞLEMİ - İDARİ İŞLEM AYRIMI.....	29
C. PARLAMENTONUN BAZI KURUMLARIN BAŞKAN VE ÜYELERİNİN SEÇİMİNE YÖNELİK İŞLEMLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE YARGISAL DENETİMİ SORUNUNUN ÖZEL OLARAK İNCELENMESİ.....	35
1. Sayıştay Başkan ve Üyeleri ile Anayasa Mahkemesi Üyelerinin Seçimi.....	37
2. RTÜK Üyelerinin Seçimi Kararı.....	45
3. Kamu Başdenetçisi ve Denetçilerin Seçimi.....	50
IV. YASAMA İŞLEMİ TÜRLERİ.....	57
A. GENEL OLARAK YASAMA İŞLEMİ TÜRLERİ.....	57
B. KANUN.....	66
1. Genel Olarak.....	66
2. Kanun Yapımı Süreci.....	68
a. Kanunların Önerilmesi ve Geri Alınması	69
b. Kanun Tasarı ve Tekliflerinin Komisyonunda Görüşülmesi	70
c. TBMM Genel Kurulu Aşaması.....	70
(1) Görüşmelerin Başlaması	70
(2) Tasarı veya Teklifin Tümü Üzerinde Görüşme.....	71
(3) Tasarı veya Teklifin Maddelerine Geçilmesi Oylaması.....	71
(4) Maddelerin Tek Tek Görüşülmesi	72
(5) Tasarı veya Teklifin Tümü Üzerinde Son Oylama	73
d. Kanunların Yayımlanması ve Yürürlüğe Girmesi	74
e. Kanunların Yargısal Denetimi	76
C. PARLAMENTO KARARLARI.....	77
D. “TBMM BAŞKANI KARARI” BİR YASAMA İŞLEMİ OLARAK SAYILABİLİR Mİ?.....	77

1. TBMM Başkanı Kararı	77
2. Değerlendirme	78
E. “İSİMSİZ/ BİLDİRİCİ/ DİĞER YASAMA İŞLEMLERİ” BİR YASAMA İŞLEMİ OLARAK KABUL EDİLEBİLİR Mİ? 88	
1. Bildirici Yasama İşlemleri.....	88
a. Hukuki Sonuç Doğurmayan Genel Kurula Sunuşlar	88
b. Hukuki Sonuç Doğuran Genel Kurula Sunuşlar	92
2. Değerlendirme	99

İKİNCİ BÖLÜM

PARLAMENTO KARARLARI

I. GENEL OLARAK PARLAMENTO KARARLARI.....	103
A. PARLAMENTO KARARLARINA GİRİŞ.....	103
B. PARLAMENTO KARARLARININ TANIMI.....	109
C. PARLAMENTO KARARLARININ VARLIK NEDENİ.....	116
D. PARLAMENTO KARARININ KANUNDAN AYRILMASI.....	120
II. PARLAMENTO KARARLARI İLE DİĞER NORMLAR ARASINDAKİ HİYERARŞİ.....	130
A. ANAYASA İLE PARLAMENTO KARARLARI ARASINDAKİ HİYERARŞİ.....	132
B. KANUN İLE PARLAMENTO KARARLARI ARASINDAKİ HİYERARŞİ MESELESİ.....	135
1. Kanun ile Parlamento Kararları Arasındaki Hiyerarşi Meselesi.....	135
2. Kanun ile İçtüzük Normu Arasındaki Hiyerarşi Meselesi ..	137
III. PARLAMENTO KARARLARI İLE DÜZENLENMESİ GEREKEN KONULAR.....	142
A. GENEL AÇIKLAMALAR	143
1. Konu Unsuru Açısından Parlamento Kararları.....	143

2. “Karar” ile Düzenlenmesi Gereken Konular “Kanun” ile Düzenlenebilir mi?.....	145
B. PARLAMENTO KARARLARININ TASNİFİ	147
1. Parlamentonun Kendi İç Yapısına ve Çalışma Düzenine İlişkin Kararları	150
a. Anayasa ve Kanunda Belirtilenler	153
b. İçtüzük’te Belirtilenler	154
2. Parlamentonun Yürütme Organı İle İlişkileri Çerçevesinde Aldığı Kararlar	158
3. Parlamentonun Yargı Organı İle İlişkileri Çerçevesinde Alınan Kararlar	160
4. Bağımsız Kurumların Başkan ve Üyelerinin Seçilmesine Dair Karar	161
5. <i>Sui Generis</i> Parlamento Kararları.....	162
IV. PARLAMENTO KARARLARININ USUL VE ŞEKİL UNSURU	162
A. GENEL AÇIKLAMALAR	162
B. PARLAMENTO KARARLARININ GENEL YAPILIŞ USULÜ	164
1. Tezkere, Önerge veya Önerilerin Meclis Başkanlığına Verilmesi.....	165
2. TBMM Genel Kurulu Görüşmeleri.....	165
3. İlgili Tezkere, Önerge veya Önerinin Oylanması ve Kabul Edilmesi.....	169
C. YAPILIŞ USULÜNDE KOMİSYON AŞAMASININ ÖNGÖRÜLDÜĞÜ PARLAMENTO KARARLARI.....	175
V. PARLAMENTO KARARLARININ YAYIMLANMASI VE YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ.....	179
VI. PARLAMENTO KARARLARININ YARGISAL DENETİMİ ..	183
A. YARGISAL DENETİMİ MÜMKÜN PARLAMENTO KARARLARI.....	183
1. Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Kararı.....	184

---

2. Milletvekilliğinin Düşmesi Kararları.....	186
3. TBMM İçtüzüğü	188
B. YARGISAL DENETİMİ TARTIŞMALI PARLAMENTO KARARLARI: “EYLEMLİ İÇTÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ” NİTELİĞİNDEKİ KARARLAR.....	191
1. Genel Olarak Eylemli İçtüzük Değişikliği	191
2. Eylemli İçtüzük Değişikliği ile İlgili Örnekler	197
a. AYM Tarafından İptal Edilen Eylemli İçtüzük Değişikliği Kararlarına Örnekler	197
b. Anayasa Mahkemesinin Eylemli İçtüzük Değişikliği Olarak Kabul Ettiği Ancak Anayasa’ya Aykırı Bulmadığı Kararlara Örnekler	200
c. AYM’nin Eylemli İçtüzük Değişikliği Niteliğinde Görmediği ve Yargısal Denetimini Yapmadığı Parlamento Kararları	204
C. PARLAMENTO KARARLARININ YARGISAL DENETİM DIŞI BIRAKILMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	217
D. PARLAMENTONUN BAZI KURUMLARIN BAŞKAN VE ÜYELERİNİN SEÇİMİNE YÖNELİK İŞLEMLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE YARGISAL DENETİMİ SORUNUNUN ÖZEL OLARAK İNCELENMESİ.....	226
SONUÇ	227
KAYNAKÇA	237